

Het Mulier Instituut onderzoekt

VERSCHILLEN IN VITALITEIT SPORTVERENIGINGEN NEMEN TOE

Voor sportverenigingen waren het roerige jaren met coronamaatregelen en de energiecrisis. Momenteel is het beeld over verenigingen heel divers: een deel heeft het zwaar en een deel staat er goed voor. Zo blijkt uit een peiling onder het MI Verenigingspanel dat een kwart van de sportverenigingen vitaal is en drie op de tien verenigingen kwetsbaar zijn.

DOOR: JANINE VAN KALMTHOUT EN RESIE HOEIJMAKERS (MULIER INSTITUUT)

Bij de vitaliteit van sportverenigingen kijken we naar twee dimensies: de organisatiekracht en de maatschappelijke oriëntatie van de vereniging. Organisatiekracht staat voor de mate waarin de vereniging in staat is het sportaanbod voor de huidige en potentiële leden te organiseren. Maatschappelijke oriëntatie gaat over de mate waarin de vereniging zich op maatschappelijke activiteiten of taken richt. Door de dimensies organisatiekracht en maatschappelijke oriëntatie met elkaar te combineren, krijgen we zicht op de vitaliteit van sportverenigingen (figuur 1).

DRIE OP DE TIEN VERENIGINGEN KWETSBAAR

Verenigingen die meer dan voldoende scoren op zowel organisatiekracht als maatschappelijke oriëntatie, zijn vitale verenigingen (24%, figuur 1). Krachtige verenigingen (37%) zijn verenigingen die hun sport goed kunnen organiseren, maar niet of nauwelijks maatschappelijk actief zijn. Bij maatschappelijke verenigingen (9%) is het net andersom: zij zijn

maatschappelijk actief, maar hebben moeite om hun sport te organiseren. Drie op de tien verenigingen zijn kwetsbare verenigingen. Zij scoren op beide dimensies

matig of onvoldoende. Zij hebben dus moeite om hun sport te organiseren en vervullen niet of nauwelijks een bredere maatschappelijke functie. Voor deze

verenigingen is het de vraag of het ze lukt te blijven bestaan.

KLEINE VERENIGINGEN EN BINNENSPORTEN KWETSBAAR

Kleine verenigingen (≤ 100 leden; 42%) zijn vaker kwetsbaar dan grote (> 250 leden; 10%) (figuur 2). Ook zijn er grote verschillen tussen binnen- en buitensportverenigingen.

Verenigingen voor zaalsport (zoals judo, basketbal en gymnastiek; 39%) en overige binnensporten (zoals zwemmen, bridge en darts; 49%) zijn vaker kwetsbaar dan veldsportverenigingen (zoals voetbal, hockey en tennis; 12%) en overige buitensportverenigingen (zoals jeu de boules, paardensport en atletiek; 22%) (figuur 2).

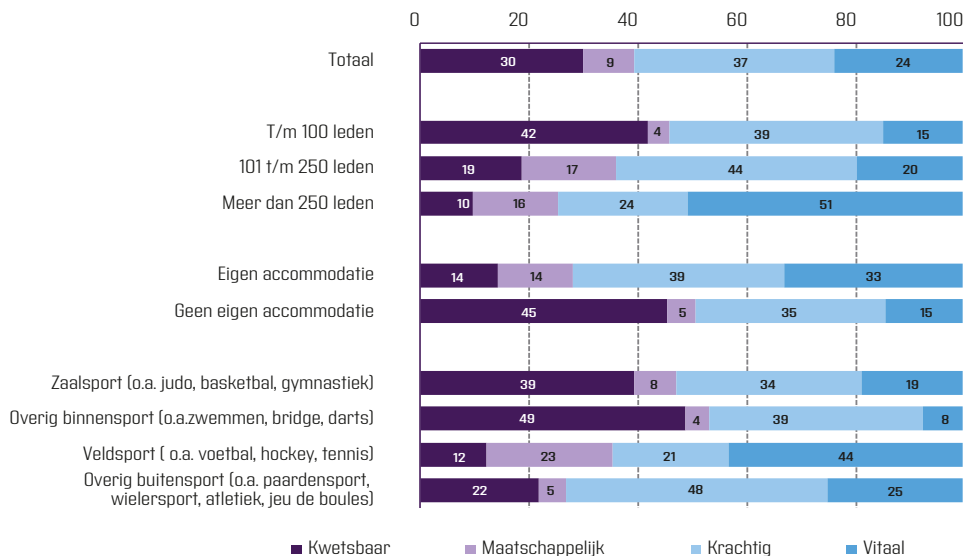
Veldsportverenigingen, grote verenigingen en verenigingen met een eigen accommodatie zijn vaker vitaal. Krachtige verenigingen zijn veelal kleine of middelgrote verenigingen en verenigingen voor overige buitensporten. Maatschappelijke verenigingen zijn vaker veldsportverenigingen en middelgrote tot grote verenigingen.

In coronatijd maakten vooral de kleine verenigingen en de binnensporten zich zorgen over de gevolgen van de coronacrisis voor hun vereniging. Deze verenigingen zien we nu ook vaker terug in het segment kwetsbaar van de vitaliteitsindex. Kwetsbare en maatschappelijke verenigingen zien hun toekomst vaker dan krachtige en vitale verenigingen (zeer) somber in en geven vaker aan dat ze enigszins op omvallen staan.

ONTWIKKELING VITALITEIT NA CORONA

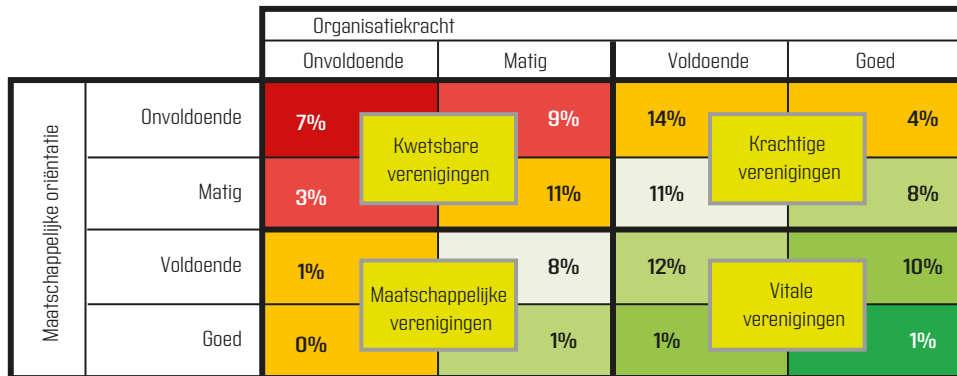
Het aandeel kwetsbare verenigingen is de laatste vijf jaar licht gestegen. Voor de coronacrisis waren twee op de tien verenigingen kwetsbaar. Na de coronacrisis en tijdens de energiecrisis is dat gestegen tot drie op de tien verenigingen (figuur 3). Het aandeel kwetsbare verenigingen is het sterkst gestegen onder de kleine verenigingen (van 28% in 2018/2019 naar 42% in 2023) en bij de overige binnensporten (van 27% in 2018/2019 naar 49% in 2023). Het aandeel vitale verenigingen is in coronatijd (begin 2021) wat gedaald, maar is begin 2023 weer bijna op hetzelfde niveau als in 2018/2019. Het aandeel krachtige verenigingen is sinds 2018/2019 gedaald. Daarmee heeft de coronacrisis zijn sporen achtergelaten op de vitaliteit van sportverenigingen. Welke impact de energiecrisis heeft op hun vitaliteit, is nog niet te zeggen. Dat zal de komende tijd moeten blijken. De roerige tijden voor sportverenigingen zijn dus nog niet achter de rug.

Figuur 1. Vitaliteit sportverenigingen (in procenten, n=363)

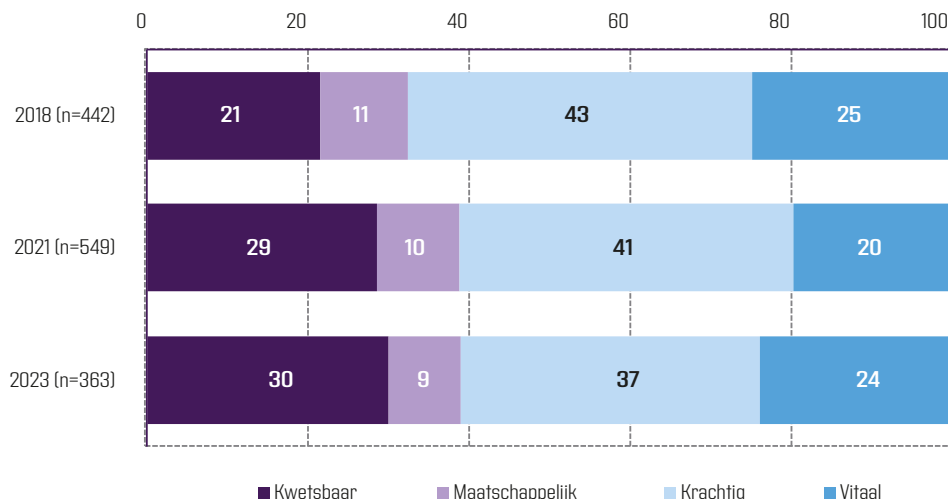
Bron: Mulier Instituut, MI Verenigingspanel (februari/maart 2023).

Figuur 2. Vitaliteit sportverenigingen naar achtergrond (in procenten, n=363)

Bron: Mulier Instituut, MI Verenigingspanel (februari/maart 2023).

Figuur 3. Ontwikkeling vitaliteit sportverenigingen (in procenten, n=363)

Bron: Mulier instituut, MI Verenigingspanel winter 2018/2019, februari 2021 en februari/maart 2023.